

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA
TASVIRIY SAN’AT VA CHIZMACHILIK FANI BO‘YICHA
NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDAISHGA QABUL QILISH SINOVI
UCHUN FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MUASSASALARIDA
TASVIRIY SAN‘AT VA CHIZMACHILIK FANI BO‘YICHA
NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDAISHGA QABUL QILISH SINOVI
UCHUN FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Mazkur spetsifikatsiya tasviriy san‘at va chizmachilik fani bo‘yicha mutaxassislarni ishga qabul qilish sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonlari va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi tasviriy san‘at va chizmachilik fani mutaxassislarning fan bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat.

Test topshiriqlari kasbiy faoliyatda zarur bo‘ladigan bilimlarni tanish va notanish vaziyatlarda qo‘llash, muammoli holatni tahlil qilish hamda maqbul yechimni tanlashga yo‘naltiriladi.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirining 2026-yil 15-iyundagi 203-son “Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirligi tizimidagi davlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari va umumiy o‘rta ta‘lim muassasalari xodimlarini tanlov asosida ishga qabul qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi buyrug‘i.

III. Baholash qamrovi

Tasviriy san‘at va chizmachilik fani bo‘yicha 40 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va ularni bajarish uchun 60 daqiqa vaqt beriladi. Test topshiriqlarida yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) hamda ketma-ketlikni talab qiladigan (Y3) yopiq turdagi topshiriqlardan foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim hamda ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

**Mutaxassislik fanidan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi
va baholanadigan bilim va ko‘nikmalari bo‘yicha taqsimoti**

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Tasviriy san‘at		

1.1.Tasviriy san'at asoslari	tasviriy san'at turi va janrlarini bilish; rangtasvir va rangshunoslik asoslari asosida tasvir ishlash; rang turlari:asosiy va hosila ranglarni hosil qilish; iliq va sovuq ranglar,rang tuslari, axromatik va xromatik ranglarni aniqlash; tasviriy san'at oqim va yo'nalishlari tasvir ishlash grafika san'ati turlarini bilish, plakat grafikasi va dastgohli grafika san'atida tasvir ishlash mahobatli va dastgohli haykaltaroshlikni tushunish;gorelyef, barelyef, relyef va kontrelyefni farqlash va tasvir yaratish, asarlarni tahlil qilish; haykaltaroshlikni janrlarda, dekorativ haykaltaroshlik va mayda plastik haykaltaroshligida tasvir yaratish rassomlar asarlarini natyurmort, manzara, portret, marina, mifologik, animal, batal, tarixiy, maishiy janrlari va tasviriy san'at turlari asosida tahlil qilish	12
1.2.Amaliy bezak san'at va uning turlari	amaliy bezak san'ati va uning turlarini bilish, farqlash va tasvirlash; naqsh elementlari va ularni farqlash, naqsh maktablarining farqini bilish, kompozitsiya ishlash; naqsh turlari amaliy bezak maktablari asosida kompozitsiyalarini va amaliy bezak san'ati ustalarining ishlarini tahlil qilish.	3
1.3.Me'morlik san'ati	me'morlik san'ati va uning turlari, undagi ishlatiladigan elementlari haqida bilish, farqlash; yevropa va o'zbek zamonaviy yoki qadimiy me'morchilik san'atining taniqli me'morlarning ishlarini haqida bilish.	2
1.4.Miniatyur san'ati	miniatyura san'ati elementlari va kompozitsiya yaratish haqida tushunchaga ega bo'lish va tasvir ishlash; miniatyura san'ati namunalari va maktablarining namoyandalarini farqlash va ishlarini tahlil qilish.	2
1.5.Dizayn san'ati	dizayn san'at turlari, avtomobil va liboslar dizayni interyer, eksterer dizaynini tushunish.	1
6.Zamonaviy tasviriy san'at tur va yo'nalishlari	fluid-art san'ati, pop-art san'ati, grafiti san'ati, street-art san'ati, yangicha ko'rinishdagi san'atlarni bilish va ularning turlarida tasvirlash.	3

	monotipiya, klyaksografiya, grezayl va turli ishlash texnikasini bilish va tasvirlash;	
2. Chizmachilik		
2.1.Grafik savodxonlik asoslari	chizmalarni taxt qilish; chizma qurollaridan foydalanish va geometrik yasashlar; tandar, masshtab, chiziq turlarini bilish va chizmalarda qo‘llash; o‘lcham qo‘yish qoidalari, ko‘rinishlar, asosiy va bosh mahalliy ko‘rinishlarni farqlash va chizmasini tasvirlash; proyeksiyalash usullarini farqlash; markaziy va parallel proyeksiyalash; oktant va epyur haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lish va chizmalarda tasvirlash; tutashmalarini tushunish va farqlash aksonometrik proyeksiyalar haqida tushunchaga ega bo‘lish, o‘qlarning joylashishi detaining frontal dimetrik proyeksiyasi, detaining izometrik proyeksiyasi kesim va qirqim turlari va ularning farqi, ko‘rinishning yarmi bilan qirqimning yarmini birlashtirish, ko‘rinishning qismini qirqimning qismi bilan birlashtirib tasvirlashni bilish.	9
2.2.Chizmachilik fani tarixi	faning tarixi: o‘zbek va jahon olimlarining chizmachilik faniga qo‘shgan hissasi Qadimgi chizma asbob va moslamalari	1
2.3.Mashinasozlik chizmalari	ajraladigan va ajralmaydigan birikmalarni farqlash; rezbalar va ularni chizmalarda tasvirlash; oddiy yig‘ish chizmalarini o‘qish; oddiy mashinasozlik chizmalari va yig‘ish chizmalarini tahlil qilish, chizmalarda tasvirlash;	3
2. 4. Qurilish chizmalari	qurilish chizmalarini o‘qish va chizish; ilish chizmalar bosh plan va plan chizmalarining qo‘shimcha elementlarini farqlash va chizmalarda tasvirlash; qurilish chizmalarida kesim elementlari tasvirlay olish; bino plani, qirqimi va fasadini tahlil qilish va tasvirlash	4
Jami		40 ta

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

2-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanilishini tushunish
2	Qo'llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) kontekstlarda qo'llay olish
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to'g'ri javob uchun 2,5 ball, noto'g'ri javob uchun ball berilmaydi. Umumiy eng yuqori natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Test topshiruvchi imtihonga shaxsini tasdiqlovchi hujjat bilan keladi va test tashkilotchisi tomonidan belgilangan tartibga rioya qiladi. Imtihon boshlanishidan oldin test topshiruvchilarga topshiriqlarni bajarish hamda javoblarni belgilash tartibi tushuntiriladi.

Taqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet, quloqchin, elektron eslatma, ruxsat etilmagan bosma yoki elektron materiallardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish va nazoratchi ko'rsatmalariga amal qilmaslik taqlanadi. Qoidabuzarlik aniqlanganda, belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi va test topshiruvchi imtihondan chetlashtirilishi mumkin.

VI. Tasviriy san'at va chizmachilik fanlaridan tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. 8-sinf Chizmachilik I.Raxmonov, D.Yo'ldosheva, M.Abduraxmonova "O'qituvchi" Toshkent 2019.
2. 8-sinf Chizmachilik I.Raxmonov Toshkent "O'zbekiston" 2014.
3. 9-sinf Chizmachilik I.Raxmonov, D.Yo'ldosheva, M.Abduraxmonova "O'qituvchi" Toshkent 2019.
4. 9-sinf Chizmachilik I.Raxmonov Toshkent-"O'zbekiston" 2014.
5. 5-sinf Tasviriy san'at T.Kuziyev, S.Abdirasilov, O'.Nurtoyev, A.Sulaymonov Toshkent "O'zbekiston" 2020.
6. 5-sinf Tasviriy san'at B.Yunusova, N.Vaxabova, Z. Xashimova, R.Isroilova Toshkent- "Novda" nashriyoti-2024.
7. 4-sinf Tasviriy san'at R.Ismailova "Novda Edutainment" 2023.
8. 3-sinf Tasviriy san'at R.Ismailova "Novda Edutainment" 2023.
9. Tasviriy san'at asoslari R. Hasanov G'.G'ulom Toshkent 2009.
10. Amaliy bezak san'ati. O'quv qo'llanma. Sh.Sh. Bakayev Buxoro-2021.
11. 6-sinf Tasviriy san'at X.Muratov, D.Mirxakimova, K.Abdullayev Respublika ta'lim markazi 2022 yil
12. 7-sinf Tasviriy san'at A.Sulaymonov, S. Muxammedjanova, Z.Sulaymonova, D.Xaytmetov Respublika ta'lim markazi 2022 yil.

VII. Eslatma

Test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan manbalarda aks etgan qonunchilik, kasbiy mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi. Biroq topshiriqlar manbalardan to'g'ridan-to'g'ri olinmaydi. Test topshiriqlari talabgorning kasbiy vaziyatlarni tahlil qilish, bilimini amaliyotda qo'llash va asosli qaror qabul qilish ko'nikmalarini baholashga qaratiladi.